

проти клерикалізму («Горі імієм сердца!», «З воєнних відгомонів. З поля битви», «Полонені», «Папа римський», усі — 1914). Рукописи зберігаються у Львів. наук. б-ці ім. В. Стефаника АН УРСР.

Г. В. Дем'ян.

БОЦІЄВ Борис Тимофійович [справж. ім'я і по батькові — Барон Татарійович; 13 (26).IX 1901, с. Боцітикау, тепер с. Тібі Пн.-Осет. АРСР — 20.VII 1944, Орджонікідзе] — осет. рад. письменник, один із зачинателів осет. рад. л-ри. Член КПРС з 1926. Закінчив 1930 Комуністич. ун-т трудящих Сходу (Москва). В романи «Розбиті ланцюги» (1935) відтворив життя горців часів імпералістичної і громадян. воєн. У поетич. збірках «Хвилі боротьби» (1932), «Море» (1936), «Радість Жовтня» (1937), «Вірші і поеми» (1941) та ін. зставляє сумне минуле осетин з їхнім сьогоденням, славить Жовтневу революцію. Деякі вірші Б. стали піснями. Співавтор п'єс «До життя», «Алдар і Зондабі» (обидві — 1938). Опублікував статті «Великий Кобзар» та «Іван Франко».

Та.: Рос. перекл. — [Вірші]. В кн.: Антологія осетинської поезії. Орджонікідзе, 1984.

І. А. Луценко.

БОЦУ Павло Петрович (14.VI 1933, с. Чемачур, тепер Приозерне Кілійського р-ну Одес. обл. — 7.II 1987, Кишинів) — молд. рад. поет. Член КПРС з 1961. Закінчив 1956 Кишинів. пед. ін-т. Збірки «Земля батьків» (1959), «Віра» (1963), «Материка» (1966), «Зодіак» (1971), «Вогнища» (1975), «Годинник» (1978), «Обітниця» (1981), «Рубікон» (1984), «Дієслово в неминувому часі» (1985) та ін. відзначаються лірико-філос. роздумами над смыслом життя, тісно пов'язані з сучасністю. Автор творів для дітей, критичних та публіцистич. статей. Переклав ряд творів В. Маяковського, Е. Межелайтиса, Б. Олійника. Укр. мовою окремі твори Б. перекладав Д. Павличко, І. Драч, А. М'ястківський.

Та.: Укр. перекл. — [Вірші]. В кн.: Молдавська радянська поезія. К., 1975; Крилиці ростуть углибину. В кн.: Молдавське радянське оповідання. К., 1980; Рос. перекл. — Материк. М., 1967; День и ночь. М., 1971; Пороги. М., 1977; Часы. М., 1983.

С. В. Семчинський.

БОЦАНОВСЬКИЙ Володимир Теофілович [15 (27).VI 1869, с. Скоморохи, тепер Житомир. р-ну Житомир. обл. — 16.VII 1943, Москва] — рос. та укр. рад. літературознавець і письменник. Закінчив 1893 Петерб. ун-т. Був співробітником газ. «Волинь». Виступав з критико-біогр. нарисами і статтями про рос. письменників, історико-літ. розвідками. У кн. «Російська сатира першої російської революції 1905—06 рр.» (1925, у співавт.) є відомості про укр. сатиричні та гумористичні журнали й російськомовні часописи, що виходили на Україні. Популяризував укр. л-ру і мист-во, досліджував укр.-рос. літ. зв'язки («Нариси з історії українського театру», у співавт.; стаття про М. Заньковецьку, 1908; «Т. Шевченко і український театр», 1911; «М. Коцюбинський і Л. Толстой», 1931; «Шевченко-скульптор», 1939). У 1939 опубл. повість про Т. Шевченка «Петербурзькі зустрічі», що разом з ін. його публікаціями 1938—41 мала увійти до широкого біогр. полотна «Тарасові університети» (рукопис загинув під час ленінгр. блокади). Переклав рос. мовою гуморески Остапа Вишні та українською — «Ревізор» М. Гоголя. Видав книжку перекладів укр. гумористів «Український гумор» (1927).

Та.: Петербургские встречи. В кн.: Зощенко М., Боцановский В., Евстафьев П. Тарас Шевченко. Л., 1939.

І. Д. Бажинов.

БОЧАРОВ Анатолій Георгійович (29.XI 1922, Тула) — рос. рад. літературознавець, критик,

доктор філол. наук. Член КПРС з 1944. Учасник Великої Вітчизн. війни. Закінчив 1950 Моск. ун-т, професор цього ун-ту з 1973. Досліджує сучас. літ. процес, л-ру про Велику Вітчизн. війну, специфіку багатонац. рад. прози, в т. ч. української («Людина і війна. Ідеї соціалістичного гуманізму в повоєнній прозі про війну», 1975, «Нескінченність пошуку. Художні шукання сучасної радянської прози», 1982, та ін.). В полі зору Б. — творчість О. Гончара, М. Стельмаха, Григорія Тютюнника, П. Загребельного, Л. Первомайського, С. Голованівського та ін., яку розглядає у зв'язку з розвитком усієї рад. літератури.

Та.: Гуманизм современной советской литературы. М., 1973; Литературно-художественная критика. М., 1982 [у співавт.]; Экзаменует жизнь. М., 1985; Чем жива литература. Современность и литературный процесс. М., 1986.

В. С. Брюховецкий.

БОШ (Bosch) Артур Маріан (24.X 1884, Чернівці — 26.XII 1953, Штутгарт) — нім. поет, перекладач. Навчався в Чернів. ун-ті. Вчителював у Чернівцях. Виступав з ліричними віршами переважно в чернів. газетах і календарях, що виходили нім. мовою. В 1914 в журн. «Ukrainische Rundschau» («Український огляд»). № 3—4; того ж року вийшов у Відні окремим збірником під назвою «Тарас Шевченко — найбільший поет України» опублікував дев'ять перекладів творів Т. Шевченка, серед них — «Заповіт», «Іван Підкова», «Лілея», «Якби ви знали, паничі», «Хустина» (деякі з перекладів включено до зб. «Тарас Шевченко. Вибрані вірші», що вийшла 1939 у Києві нім. мовою).

Лит.: Погребеник Я. М. Поезія Т. Шевченка в німекськомовних перекладах О. Поповича і А. Боша. «Теория и практика перевода», 1984, в. 11.

Я. М. Погребеник.

БОШ (Bosch) Хуан (30.VI 1909, Ла-Бера) — домініканський письменник, публіцист, політ. діяч. Один із засновників (1939) Домінік. революц. партії. Був президентом Домінік. Республіки (1963). Автор роману «Шахрайка» (1936), збірок оповідань «Головний шлях» (1933), «Оповідання, написані у вигнанні» (1962) — про життя і побут домінік. селянства. В кн. «Від Христофора Колумба до Фідела Кастро. Кариби, імперський кордон» (1970) піддав критиці завоюницьку політику США. Антиімпералістич. боротьбі присвячена кн. «Демократія і національне визволення» (1983). Укр. мовою оповідання «Луїс П'є» Б. переклав С. Борщевський («Всесвіт», 1976, № 2).

О. К. Дубина.

БОЯН — давньорус. співець-дружинник 2-ї пол. 11 — поч. 12 ст., ушлавлений у «Слові о полку Ігоревім». Ім'я Б. виявлено також в одному з написів у Софійському соборі в Києві. Автор «Слова» називає Б. «віщим співцем», «внуком Велеса» (давньорус. бога поезії, покровителя поетів), «словієм давнього часу, який летить тропюю Трояна», тобто шляхом пророчого, божественного натхнення. Зі «Слова» відома тематика творів Б.: він оспівував князів — «старого Ярослава» (Мудрого, 978—1054), «хороброго Мстислава» (помер 1036) — брата Ярослава Мудрого, князя черніг. і тмутараканського, «красного Романа Святославича» (убитий половцями в 1079) — князя тмутараканського, а також подвиги руських воїнів. Для автора «Слова» Б. був незаперечним авторитетом, у «Слові» є кілька цитат з його творів. Ім'я Б. стало прозвиним. Образ Б. відтворено в худож. л-рі і мистецтві (О. Пушкін, М. Херасков, К. Рилєєв, М. Язиков, І. Франко, М. Рильський, В. Васнецов та ін.).